

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Eadem ex alijs diversis locis Augustini asseritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Zib. r. oper. imper. cont. Jul. f. 131.

luntatis motum, ac de nolente, bonum fieret, graviter arguit in Augustini doctrina Iulianus: Interrogo ad quem modum libertatis voluntas, secundum doctrinam tuam, in bonum semper VELLE COGATUR, & malum velle non possit? An ut utrumque possit, appetere? Hic tu si responderis ut bonum semper velle cogatur quam sit Iovinianus, non etiam ipse cognoscit. Sic enim ipse putat eversa libertate Deum cogere hominem ad bonum. Cui Augustinus: Absit ut dicatur a nobis: SI ENIM COGITUR NON VULT, Et quid absurdius quam ut dicatur NOLENS VELLE quod bonum est.

Hunc ipsum omnino liberi arbitrij interitum tanquam omnis nostra voluntatis nocentem, ex gratia Dei nasci concludunt Pelagiani, in fragmento quodam præclarissimi sermonis quem contra istos hostes gratiæ scripsit:

Ergo. 1.

Quid ergo NOS FACIMUS, inquit, si nihil labemur in pietate nisi Deus det omnia? ERGO NON NOS CORONABIT DEUS SED SE CORONABIT. Non possent efficacius exprimerè, quid sibi de destructa per gratiam libertate velint. Sed audi quid respondeat Augustinus, & non aliter salvam persistere libertatem doceat, quam quia non instar lapidum agimur, sed eorum simul aliquid agimus nostra voluntate: Iam videtis, ait, quia de illa vena venit (Pelagiana) vena est sed venenum habet. Percussa est enim

Vid.

A à serpente, sicut non est. Et radicem detegens in praecedentibus ex qua peti delicta, quod non se sed nos coronabit Deus, quia non nisi aliquid agimus: Nisi Deus advenit non-natus, CONAMUR, quod dem facere VOLUNTATE, ET NITIMUR ALQUID VOLUNTAS, non presunt et potestas nisi advenit in firmis. Et iacui interpretis multo evidentiis: Quicquid nobis ubetur gratia est, ut impleatur, sed non sic ut amittamus nos, & quomodo agri, iaccamus super, & dicamus sicut Deus escas super facies nostras, ut PRORSUS NOS NIHIL AGERE VELLIMUS; & cum gratia completa fuerit super os nostram, dicamus IESU DEUS GLORIAT DE NOBIS ALIQUID, ET NOS AGERE DEBEMUS, STVDIRE DEBEMUS CONARI DEBEMUS. Ex quibus omnibus Pelagianorum chiectionibus de liberi arbitrij subvertens per Dei gratiam concurrentibus, & Augustini respicientibus, nihil evidentiis esse potest quam Pelagianos, non aliter patelle libertatem voluntatis violari, nisi quia Deus per gratiam totum solus faceret, edocue hominem invitum & reluctentem ac lectum cogeret: nec aliter Aug. liberum arbitrium defendere, & concordiam utriusque iradere, nisi quia non sola in homine peratur, sed etiam voluntas ex nolente & repugnante fit volens, & volendo cum gratia aliquid facit.

CAPVT SEXTVM

Eadem ex alijs diversis locis Augustini asseritur.

QVOD si & alia divi Augustini loca excutere ac testimonia accersere velim, quibus cuncta eius opera contra Pelagianos reserta sunt, luce meridiana manifestius apparebit, istam quam diximus unicum gratiæ cum libera voluntate conciliationem ab ipso agnitam, probatam, traditam esse Christianis, & eius solus explicacione hostibus Ecclesiæ satisfacere voluisse. Semper enim hoc unum intuetur, ne solus, aut gratia totum opus sine nostro consensu ac voluntate nobisque invitis quasi cogendo effecisse videatur. Nam ad prædictas Pelagianorum de destructa libera voluntate querimonias, allatamque à se concordiam respicit, quando dicit, Neque enim voluntatis arbitrium ideo tollitur, quia iuratur, sed ideo iuratur quia non tollitur, hoc est, quia & ipsa voluntas vult & agit. Qui enim Deo dicit, adiutor meus esto; consuetur se velle implere quod iussit, sed ab eo quis insit adiutorium posere, ut possit. Sic & ille cum sciret neminem esse posse continentem nisi Deus det, adijt Dominum & deprecatus est: VTIQUE VOLENS ADIIT, VOLENS DEPRECATUS EST; NEC PETISSET NISI ESSET VOLUNTAS, id est, volitio. Sed nisi petisset, quantum posset voluntas? Eodem respicit, quando in Epistola ad vixtum dicit: Quod enim putant (Pelagiani) asserri sibi liberum arbitrium, si nec ipsam bonam voluntatem, id est, ipsam velle, sine adiutorio Dei hominum habere consenserint, non intelligunt, non se servare humanam arbitrium, sed impellere, ut per

Epist. 89. ad Hilar.

Epist. 109. ad vixtum.

A inania feratur, non in Domino tanquam in propria stabili collocatur. PARATUR ENIM VOLUNTAS A DOMINO: Hec est, ipsum velle paratur à Domino, & ita per gratiam non asseritur liberum volendi seu voluntatis arbitrium, quia ipsum arbitrium vult. Eodem respicit apertius in Epistola centesima sexta ad Paulinum quando dicit: Non volentis neque currentis sed misericordis est Dei, non quia NULLUS EST HOMINIS, ATQUE VOLUNTATIS CURSUS, sed quia nihil potest, nisi ille miseretur. Quasi videlicet hoc ipso curus propria voluntatis auferretur, quo tribueretur gratia Dei. Nam istud erat Celestij dogma capitale: Non esse liberum arbitrium, si Dei indigeat adiutorio. Ratio erat, quia agebat in propria voluntate habet unusquisque aut facere aliquid aut non facere. Et istud alterum ei simile: Vxoriam nostram non ex Dei esse adiutorio, sed ex libero arbitrio: quia videlicet vereretur, ne hoc ipso perderet opus propria voluntatis, si alieno adiutorio & voluntate fieri crederet. Itaque ad ista dogmata Pelagiana respicit Aug. in illa iam citata Epist. ad Paulin. cum directe ex opposito dicit: Fateatur esse liberum arbitrium, etiamsi domino indiget auxilio, tollensque lapidem istius offensionis ad iicit: Fateatur quando contra tentationes, concupiscentiasque illicitas dimicamus, QUAMVIS ET ILLIC HABEAMUS PROPRIAM VOLUNTATEM, non tamen ex illa sed adiutorio Deo nostra provenire victoriâ. Et aliquanto inferius: Nam & illi (Iudæi) qui non sunt isti (Pelagiani) in hac causa omnino simillimi, profecto

cap. de g. f. 109. v. 10.

Epist. 109.

109.

Epist. 107.
La. 107.

Lib. de perf. 107.

Lib. de Cor. 2.

Lib. 1. 8.

Lib. 1.

SVA VOLVNTATIS vitio non credebant, hoc est propria voluntate non credebant, & ideo libera voluntate: Non enim ut essent infidelis COGEBANTVR IN VITIUM, sed NOLENDO CREDERE, infidelitatis vitio non credebant. Eodem respicit, quando in Epistola ad Vralem explicans quomodo per Dei gratiam liberetur a vitio, ita hoc fieri docet, quia efficit ut legi doctrinae que conueniant. Et post nonnulla, non est velle uti neque currentis &c. NON QVIA VELLE NON DEBEMVS ET CVRARE, sed quia ipsa nobis & YE. e. peratur & curare. Vnde infra occurrendo murmuribus Pelagianis & hanc concordiam tangens: Scimus eos quicquid de proprio reddunt in Dominum, SVA ID FACERE VOLVNTATE, AC LIBERO ARBITRIO. Et postquam quaedam attenuisset iterum evidenti: Quomodo dicitur neque liberum arbitrium qui conueniant omnem hominem, quisquis suo coramere ut in Deum NON NISI SVA LIBERA CREDERE VOLVNTATE, es in potius illo oppugnent arbitrium, qui oppugnant et gratiam, quia vere ad bona eligenda & agenda si liberum. Nempe quia per gratiam a terre in cupiditatibus arbitrium liberatur, quibus impediendis non potest bonum velle vel agere. Eodem respicit quando in libro de perditione iustitiae contra Celestium dicit: Vi quid illa orando tanto gemini petimus, si voluntas hominis & currentis & non miserentis est Dei? NON QVIA HOC SINE VOLVNTATE NOSTRA AGIVR: sed quia voluntas non implet quod agit, nisi de vultu adiuuetur. Nam ut non nihil potest habere & Nec adiuuetur nisi qui est ipse ALIQV ID AGIT. Eodem respicit quando in libro de correctione & gratia, concordiam libere voluntatis & gratiae tradidimus, non solum id quod superius allegavimus dicit. agitur ut agant, non ut ipsi NIHIL agant, sed uberius in de. usu libri, Pelagianorum suffocans murmur, nihil aliud profert nisi quod gratia fortiter Dominus preparante voluntatem, nos velle facit: Quando rogavit ergo Christus pro Petro, ne fides eius deficeret, quid aliud rogavit nisi ut haberet in fide LIBERRIMAM, FORTISSIMAM, INVICTISSIMAM, PERSEVERANTISSIMAM. VOLVNTATEM? Vbi libertas non significat indifferetillimam. Absit illud: contrarium enim patet ex epithetis sequentibus, quae omnia voluntatem uni parti strictissimam sonant, sed familiarissima sancti Doctoris phraisi, libertimum significat a concupiscentis carnis nos captivos ducentibus in legem peccati libertissimum, ut sine omni impedimento terrena libidinis retreheutes, fortissime & ardentissime bonum velint. Itaque subiungit. Ecce quemadmodum secundam gratiam Dei, non contra eam libertas defenditur voluntati. Voluntas quippe humana non libertate consequitur gratiam, sed gratia potius libertatem & ut perseveret delectabilem per se ipsam, & insuperabilem fortitudinem. Quae indifferetiae sunt proposita contraria. Sic ergo gratia libertatam facit voluntatem, quia vehementissime voluntatem velle ardentissimeque facit. Nam eodem respicit, quando in eodem libro plinius hoc ipsum explicans dicit gratiam effice-

re ut Deo donante in vitio quod bonum est vellent, & hoc de se fert invidiosum nullo. Et uberius de constitutivis Regem David liberum arbitrium cum Dei operatione conciliatis: SVA VOLVNTATE utique isti constitutivum Regem David. Quis non videat? Quis hoc neget? Non enim hoc non ex animo, aut non ex bona voluntate fecerunt, Hoc est, non inviti & repugnantibus Deo ipsos cogente fecerunt: Et tamen hoc in eis egit qui in coribus hominum, quod voluerit operatur. Ad eandem Pelagianorum querelas suamque concordiam gratiae & libertatis respicit, quando in libro de praedestinatione Sanctorum cum vehementer gratiam quae facit credere commendasset, statim occurrens adijcit: NON QVIA CREDERE VEL NON CREDERE non est in arbitrio voluntatis humanae, sed preparatur voluntas a Domino. Hoc est, sed Deus facit, ut voluntas velit credere. Et in libro secundo de peccatorum meritis & remissione, apertissime loquens de adiutorio gratiae Dei: Nec dubitari potest nisi qui etiam ALIQUID SPONTE CONATVR: quia non sicut in lib. 2. de peccatis infernalis, aut sicut in eis in quorum natura, rationem, voluntatem, non condidit, salutem nostram Deus operatur in nobis. Eadem Pelagianorum imaginationes, ac saepius traditam a se concordiam gratiae & libertatis respicit, quando cum illa verba Apostoli citasset, Omnium qui habet spem hanc in ipso, castificat seipsum, tractatu quarto in Epistola Ioannis dicit: Videte quomodo non absit liberum arbitrium per praedicationem gratiae Dei, ut diceret castificat seipsum. Quis nos castificat nisi Deus? sed Deus te DOLENTEM non castificat. Ergo quod adiungis voluntatem tuam Deo, castificas teipsum. Castificat te non de te, sed de illo qui venit, ut habet in te. Tamen quia AGI IBI ALIQUID VOLVNTATE ideo & tibi aliquid tributum est. Ideo autem tibi tributum est, ut dicas sicut in Psalmo: Adiuutor meus esto, ne deselinquas me. Si dicit adiuutor meus esto, ALIQUID AGIS: Nam si NIHIL AGIS, quomodo ille adiuvat. Sic enim concipi volebant Pelagiani Deum per gratiam in homine operari bonum, ut homo quasi dormiens, aut lapsus, aut soporosis iacens (quibus copationibus iam antea sanctus Doctor usus est) invitus a gratia moveretur, ipsoque prioris nihil agente, alius de seipso aliquid ageret; atque ut idem dicit, nobis quasi supinis iacentibus & cibo super os plueret, Deus glisceret de nobis. Cuiusmodi Phantasmatum illusiones, etiam alio quodam excludit loco: Moveri per se animam sentit, qui sentit in se esse voluntatem. Nam si volumus, non alius de nobis vult, quemadmodum delirare videbantur Manichaei. Vnde & aduersus ipsos illud ipsum inculcat, quod homines non aliena sed propria agant loquanturque voluntate: Datum est, inquit, anima liberum arbitrium: quod qui negatoris rationationibus labefactare conantur, utque adeo caeci sunt, ut ne ista quidem vana, atque sacrilegia propria voluntate se dicere intelligant. Quasi dicat, si se intelligerent, propria voluntate ista se dicere, iam hoc ipso intelligerent liberum arbitrium.

lib. 1. c. 12.
Cap. 14.

Lib. de praedest. 2. c. 1.

Lib. 2. de pecc. meriti. cap. 5.

1. Ioann. 3.

Trist. a in Epist. Ioan.

Vide supra citata ex fragmento.

Lib. 83. 99. quasi. 3.

Lib. de quantitate animae cap. 36.

N h

Qua-

Quapropter ut libertatem arbitrij salvam esse sub gratia manifestet, & utramque sibi invicem conciliet, nihil prorsus adversus Pelagianos unquam offendere conatur, nisi Deum

CAPVT SEPTIMVM.
Eadem ostenditur ex alia querela Pelagianorum.

QVIA verò non exiguum comperta veritatis argumentum est, quando doctrina quæpiam sibi ex omni parte consentit, ex alio quoque capite ostendi potest, hanc & non aliam tanquam veram & genuinam conciliandi rationem Augustinum agnovisse. Nam quemadmodum gratiam cum libero arbitrio non aliter consentire facit, nisi ostendendo quod gratia non sola facit, sed aliquid etiam voluntas agit; ita è contrario adversus eosdem Pelagianos, liberum arbitrium cum gratia conciliare volens, non aliud ostendit, nisi voluntatem non solum agere, sed gratiam simul asserre influxum suum. Sciendum est enim, quod quemadmodum Pelagiani liberum arbitrium inde colligebant, quia Deus per gratiam bonum opus facere ab Augustino dicebatur; ita è contrario inde colligebant nihil agere gratiam, quia Scriptura à disertis verbis voluntatis opus exigunt, nam ista duo utrimque directè repugnantia esse sentiebant. Hanc eorum ratiocinatione læpius in Aug. scriptis invenire licet, ut in libro de perfectione iustitiæ: Magnam aliquid pro sua causa se invenisse arbitratus est apud Isaiam Prophetam quia Deus dixit: SI VOLVERITIS & audieritis me, quæ bona sunt manducabitis: si autem nolueritis &c. Et Iulianus cum plures huiusmodi Scripturas congregasset, ut, Aut facite arborem bonam &c. Et: Si mihi non vultis credere operibus credite. Et, Si volueritis & audieritis me &c. tandem concludit ex humana voluntate interitum gratiæ, quam Augustinus prædicaverat: Quomodo ergo tu arbitrium liberum non negas, dicendo videlicet id per gratiam esse liberandum? Cum his igitur locutionibus liberum voluntatis seu volendi arbitrium perspicue profitentibus, non aliter conciliat gratiam Augustinus, nisi quia gratia facit velle voluntatem, nihil omnino de indifferentia præsentem vel absente satagendo. Nam in libro de prædestinatione Sanctorum, cum similem argumentationem Semi-Pelagiani adversus Augustinum verterent: Multi audiunt verbum veritatis, sed alij credunt, alij contradiunt: volunt ergo isti credere, nolunt autem illi; ut sic ex eo quod homines ipsi volunt, gratiam ab actu voluntatis credendi tollerent, respondet Augustinus: Qui hoc ignoret? Qui hoc neget? Sed cum alijs præparetur, alijs non præparetur voluntas à Domino, discernendum est utique, quid veniat de misericordia Dei, quid de iudicio. Hoc est, cum Deus alios faciat velle, alios non, discernendum est quid faciat gratia, quid non. Vnde paulò inferius: Illi quia voluerunt crediderunt, illi quia noluerunt non crediderunt. Misericordia igitur, hoc est

A operatio gratiæ, & iudicium in ipsis voluntatibus facta sunt. Quod multis interjectis eodem sensu conciliandi liberam voluntatem cum gratia, quo antea gratiam cum libera voluntate, dicit: *Etsi faciunt homines & non aliquis alius sine nostra voluntate, bona quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant.* Et rursum inferius: *Ideo hæc & nobis ipsis non alijs, præcipiuntur & dona Dei esse monstrantur, ut intelligatur quod & nos ea facimus, contra quam somniabant ex operatione gratiæ Pelagiani, Et Deus facit ut illa faciamus.* Et in fine ejusdem libri ea quæ tradiderat in summam colligens: *Probavimus cum Deus vult fieri, quod non nisi voluntatis hominibus oportet fieri, inclinari eorum corda, ut hoc velint, eo scilicet inclinante qui in nobis mirabili modo & ineffabili operatur & velle.* Et in libro de dono perseverantiæ, illum ipsissimum conciliandi modum intuetur, capite decimo tertio: *Nos ergo volumus (cujusmodi verbis hostes gratiæ, vim operationis ejus ex voluntatis actione subruebant) sed Deus in nobis operatur & velle: Nos ergo operamur, sed Deus in nobis operatur & operari pro bona voluntate.* Et circa finem libri docet credere Ecclesiam quod ita Deus habeat in potestate cor nostrum, ut bonum quod non tenemus nisi propria voluntate, non tamen teneamus nisi ipse in nobis operetur & velle. Quod etiam significatum cupit, quando non semel docet Spiritum sanctum dici ab Apostolo in cordibus nostris clamare quia clamare nos facit, *Nos enim, inquit, clamamus, sed in illo, hoc est in ipso diffundente charitatem, id est voluntatem.* Et in Epistola centesima quinta Christi Domini verba explicans, quibus dicit, *Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis, ut Pelagianas cavillationes liberum arbitrium tolli murmurantes præveniret: Neque enim, inquit, & hoc ita sit de nobis, tanquam nihil facientibus nobis. Adiuventurum igitur Spiritus sancti sic expressum est, ut ipse facere disceretur, quod ut facimus fecit. Et ita similiter exponit Spiritum sanctum dici clamare quo efficitur ut clamemus, & interpellare pro nobis, quia interpellandi & gemendi inspirat affectum.* Et Concilium Arausicanum quando dicit: *Quamvis volentes agunt quod agunt, illius tamen voluntas est, à quo præparatur id est datur & iubetur quod volunt.* Ecce vides etiam hinc, semper eò redire doctrinam Augustini, ut propterea nos voluntate velle bonum doceat, quia gratia facit velle: nec alia ratione esse opus liberæ voluntatis, nisi quia gratia nos propria voluntate aliquid volentes & agentes facit.

Lib. de perfectione iustitiæ, in 19.

Lib. 1. contra Iulianum, in 133.

Lib. de prædestinatione Sanctorum, in 6.

Ibidem.

Ibidem.

Ibid. 11.

Cap. 11.

Cap. 10.

Lib. de dono perseverantiæ, in 13.

Ibid. 13.

Item, in 18.

Epist. 105. ad Romanos.

Conc. Araus. in 23.

